

**Aggházy Gyula**  
**festőművész**

## **Aggházy Gyula festőművész**

**(Dombóvár 1850. március 20. – Budapest 1919. május 13.)**

Aggházy Gyula 1850. március 20-án született Dombóváron, az anyakönyvi bejegyzés szerint „zabgyermek”-ként. Édesapja Aggházy György szabómester, édesanyja Boda Katalin szakácsnő. Édesapja később feleségül vette édesanyját, aki 1861-ben elhunyt. Édesapja második felesége, Aggházy Gyula nevelő anyja Weisz Franciska lett, aki 1875-ben hunyt el. Édesapja harmadszor is megnősült, elvette Némethy Jozefát.

Elemi iskolai tanulmányait Budapesten végezte (Lajos Vencel nevű testvére 1853-ban már Budapesten született). Középiskolai tanulmányait a IV. kerületi községi főreáliskolában teljesítette Budapesten. 1866-ban végezte el a középiskola négy osztályát. Ezután a zenei konzervatóriumban folytatta tanulmányait. Édesapja zenésznek szánta, ő viszont a képzőművészethez is vonzódott, ezért a konzervatóriumi tanulmányaival párhuzamosan Újházy Ferenc tanítványaként mintarajz-gyakorlatokat végzett. Egy ideig a Nemzeti Színház operai zenekarának a hegedűse is volt.

Aggházy festői ambícióit édesapja nem fogadta kitörő lelkesedéssel. Továbbra is szorgalmasan járt tanulni Újházy Ferenchez. Végül a zenélést feladva a festést választotta és 1869-ben beiratkozott a bécsi Képzőművészeti Akadémiára. 1869 októberétől 1871 júniusáig a festészeti szakosztályon több neves osztrák festő tanítványaként tanult (Carl Wurzinger, Karl von Blaas stb.). Nappal az akadémián tanult, este hegedűs volt egy külvárosi színházban. A bécsi akadémia után a müncheni akadémián Wágner Sándor vezetése alatt képezte magát még három évig. 1873-ban Münchenben kezdett dolgozni, s hazaküldött képeinek sikere folytán 1876-ig állami ösztöndíjat kapott. 1874-ben súlyos betegsége miatt visszatért Szolnokra, ám még az év végén ki tudott utazni Párizsba, ahol közel egy évig Munkácsy Mihály tanítványa volt.

1875-ben visszatért Budapestre, majd 1876-ban a szolnoki művésztelepre költözött, ahol a magyar népeletet tanulmányozta. Ott festette a „Kártyavető cigányasszony” és a „Dagasztó menyecske” című képeit. Első nagy sikere a „Kényszer koncert” című képe, mely télen, az országúton egy farkas által megtámadott cigány muzsikosokat ábrázolt ( a képet az 1881-es párizsi Salon kiállítása után megvásárolták).

1879. augusztus 27-én a Somogy megyei Tarany községben feleségül vette Belus Irént. Házasságukból négy gyermek született, a fiú Tibor (később építészmérnök, MÁV főfelügyelő) és három lánya, 1882-ben Margit Gizella, 1884-ben Dóra Katalin Gyöngyike (szintén festőművész lett) és 1885-ben Irén Sarolta Teréz.

1880-ban a „Tinódi Sebestyén a főúri társaság előtt verses krónikát énekel” című vázlatával részt vett a történelmi festmény pályázaton. 1881-ben Budapesten a „Terefere” című

## 2.

festményével megnyerte a Ráth-féle száz aranyas díjat. 1882-ben a „Lacikonyha” című képe a királyi képtárba került. Ő festette ugyanekkor a budapesti Operaház udvari páholya előcsarnokának párkányszalagját és a bártfai nagytemplom szárnyas főoltárának 36 képét. Ugyancsak ő festette a budavári koronázó templom és a Szent István bazilika oltárainak képeit. Az ő műve Gábor arkangyal oltárképe az Árpádházi Szent Erzsébet-plébániatemplomban.

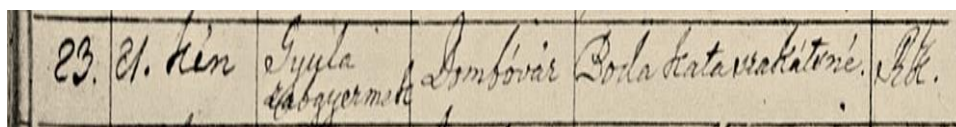
1884-ben végleg Budapesten telepedett le. Műterem villája az Epreskert 16. szám alatt volt és Benczúr Gyula tervei alapján készült. 1885-ben két hónapig Róma, Velence és Firenze képzőművészeti gyűjteményeit, a régi mesterek műveit tanulmányozta. Ebben az évben a budapesti országos kiállításon bemutatott művei közül a „Mosónők” címűt kiállítási nagyéremmel tüntették ki. 1886-ban „No ne izéljen” című képét megvásárolták a király számára. Ugyanebben az évben a párizsi Salonban dicséretet nyert a „Komoly kérdés” című képe. Az 1870-80-as években illusztrálással is foglalkozott.

A Nemzeti Szalon alapító tagja és kiállítója volt. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat igazgatósági tagja. 1887-ben tanári állást vállalt az Országos Iparművészeti Iskolában. Itt tanít 1897-ig, majd 1897-1908 között a Mintarajziskola és Rajztanár-képző rendes tanára volt. 1908-ban a Magyar Királyi Képzőművészeti Főiskola nevet felvett intézményben az alakrajz és festés rendes tanára volt 1919-ben bekövetkezett haláláig. Több később neves festő mestere volt.

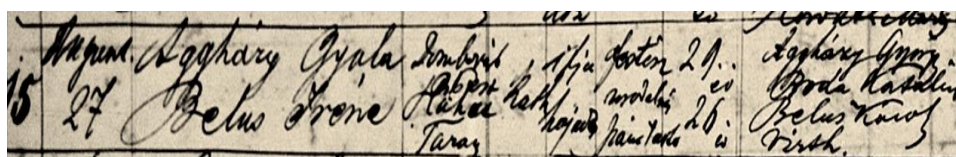
A századforduló után hangulatos impressziójú tájképeihez a Balaton környékéről keresett motívumokat, sokan tekintették őt is a „Balaton festőjének”. Kiválóan fényképezett. Üvegnegatívjai a család őrizetében vannak, az ezekről készült nagyítások a Magyar Nemzeti Galéria Adattárában található.

1912-ben elhunyt felesége, Belus Irén. Aggházy Gyula 1919. május 13-án hunyt el 69 éves korában Budapest I. kerületi, Fadrusz utcai lakásán agykori végelgyengülésben.

(Forrás: Magyar Katolikus Lexikon, Tolnaart.hu, nevpont.hu, wikipedia és az alábbiakban idézett cikkek és írások)



Aggházy Gyula születési anyakönyvi bejegyzése. (21.-e a keresztelés időpontja)  
(Forrás: familysearch.org – Dombóvár – Egyházi anyakönyvek)



Aggházy Gyula házassági anyakönyvi bejegyzése.  
(Forrás: familysearch.org – Tarany – Egyházi anyakönyvek)

### 3.

1919	1919	Aggházy Gyula	-	69.	néhai Béla	néhai Aggházy Béla	-	Aggházy
máj.	máj.	festőművészt			szén	néhai Béla		
máj.	13.	Budapest I				néhai Béla		
okt.	okt.	Fehérvár - a. 5				néhai Béla		
14.	14.							

**Aggházy Gyula halotti anyakönyvi bejegyzése.**  
(Forrás: familysearch.org – Budapest – Halotti anyakönyvek)



**Aggházy Gyula**  
(Forrás: wikipedia.org)

Első osztály. (A)												
A tanulónak neve, hitvallása; ösztöndíjas vagy ismétlő-e?	Második félévben											
	Erkölcsei viselet	Figyelem	Szorgalom	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Számítan	Mértan	Mértani rajz	Természettan	Általános sorozat
Aggházy Gyula, róm. kath..	e	e	e	e	e	E	e	e	e	E	E	5 jeles
Balogh Béla, róm. kath....	e	a	a	1	a	a	a	a	e	E	a	18 I. rendű

**Aggházy Gyula, középiskola I. osztály.**  
(Forrás: 1862/63. Iskolai értesítők – IV. ker. községi főreáliskola, Budapest)

Az összeállításban idézett cikkek és írások időrendben, a megjelenés szerint lettek leírva.

A Hon 1880. január 09. (18. évfolyam 8. szám p. 1. ADT)

*Aggházy Gyula műtermében.*

. . . *Aggházy* azóta sokat haladt; tanulmányait éveken át Münchenben és Párisban (hol Munkácsy szeretetét s becsülését érdemelte ki) tökéletesítette s onnan mint meglett művész került haza. Csendesen, szerényen dolgozott, mert a nevével való mesterséges zajt-csapáshoz épenséggel semmit sem ért. De serényen is dolgozott. A kritika ugy kül- mint belföldön elismerőleg és kitüntetőleg nyilatkozott felőle; a hír szárnyaira kapta, s ma már számot tesz a magyar festőművészek között.

De lépünk *Aggházy műtermébe* az Üllői úti 11. sz. házban s mindenekelőtt ismerkedjünk meg a kedves kis családdal, mely három tagból áll: a festő nyájas, szeretetteljes modorával; arcán azzal a ritka szívjósággal és kedélymelegséggel; ábrándos nagy kék szemeiben a művészi ihlet sugarával. Ennek fiatal, kedves neje, ki méltó férjéhez s végül egy férfi rokon: ifju dr. *Aggházy Gyula* (? , György), szép készültségű fiatal tanár, ki szabad órái egynémelyikét e művészi iskolában tölti s ha kell, különféle alaknak modelle-t állá, - vagyis mintaképül szolgál bátyja ecsetének. Hárman élnek ők itt boldog egyetértésben, harmóniában és szeretetben s a hang is, mely e kis családi körben uralkodik, mutatja, hogy itt költő vagy művészfajta ember lakik.

. . . Az első terem valódi kis galéria, a falakon köröskörül teljesen elkészült és művészi értelemben is bevégzett festmények függnek aranyos keretekben. – A mi első tekintetre szembeötlik, az a kényszerű koncert, mely a következő tragi-komikus jelenetet tünteti föl gazdag humorral: két cigány zenész, téli időben egyik faluból a másikba menet, utközben ráakad a hivatlan ordasra, melytől való megrémülésökben s hogy a félelmetes utonállót megszelidítsék, rágyujtanak a nótára. A bögős görcsösen szorítja vonóját és „teszi keresztbe”, a klarinétos úgy fujja, hogy majd kidiózik a szeme tőle; mindketten meggörnyedt lábbal, s a farkasra, mely ülve hallgatja a tiszteletére rendezett „koncert”-et, mereven szegezett tekintettel kezelik hangszereiket. Arczukon a félelem és rettegés vonásai. A helyzet tragikomikuma kitűnően van visszaadva s a falusi cigányzenész „toilette”-je is mesterileg festve.

. . . Műveinek e futólagos felsorolása és az ahhoz csatolt rövid megjegyzésekből is tájékozottságot szerezhet magának az olvasó az iránt, hogy *Aggházyban* egy kiváló tehetségű festőt bírunk, ki méltán foglal helyet a magyar festőművészek jelesei között. Nem kísérel meg, tollal ecsetelni azt, amit ő ecsettel a vászonra írt, azaz nem bocsátkozám műveinek tüzetes bírálatába, fölöslegesnek tartanám ezt, miután a szakkritika róla már kimondotta ítéletét több alkalommal, még pedig kedvezően. . . .

**Pesti Hírlap 1883. november 18. (5. évfolyam 318. szám p. 1. ADT)**

... A társulat nagydíjára, mely kétszáz aranyból áll, az idén táj-, állat- és csöndéletekpek versenyezhetnek. ... Csak két művész nem kíván részt venni a versenyben: Ligeti Antal és *Aggházy Gyula*.

... Fiatalabb társa, kinek ecsete szereti a változatosságot s majd az életkép, majd a történeti genre terén keres sikereket: néha-néha a tájkép felé is fordul. Mostani művét, mely „Nyíres erdőt” tüntet föl, egy genre alakkal is emelte, a kinek alakja, állása jobban sikerült, mint az arca. Nem szeretem ha előtérben álló staffage, hozzá asszony, úgy félrehuzza vonásait (persze nem a maga jóakarataból, hanem a festő gondatlansága miatt) mintha panaszkodnék, hogy a világon van. Annál dicséretesebb maga a táj. *Aggházy Gyula* ismét megmutatta, hogy nyíltan nézi, jól megfigyeli s híven örökíti meg azt, a mit a természetben méltónak talál az érzékitésre. Spányi Béla tanulhatna tőle, mint fesse tarkáló, fehér foltos nyírfáit, hogy igazán élő fáknak lássanak. S a levegő, a ritkás erdő árnyékvetése, s a víz – mindez egy csöppet sem keresett s mégis hatásos, nem mesterkél, de közel jár a mesterihez. ....

**A Petőfi társaság közlönye 1883. (30. szám p. 483. ADT)**

***Az új Operaház festményei.***

A dalműház negyedik emeleti festőtermében most folynak az előkészületek a színház belső festészeti műveinek elkészítéséhez. Ott dolgoznak Lotz Károly, Kovács Mihály, Vastagh György, Székely Bertalan, Feszty Árpád és *Aggházy Gyula* festőművészek a természetes nagyságu szín- és rajzvázlatokon, nem kímélve kartont, vásznat és falat, szorgalmasan kísérletezve, tervezgetve és javítgatva. Most már véglegesen meg van állapítva, hogy ki, mit fest. ... *Aggházy Gyula* az udvari vesztibul párkány szalagját festi be magyar operákból vett alakokkal. ....

**Magyar Szalon 1885. (2. évfolyam 4. kötet p. 322. ADT)**

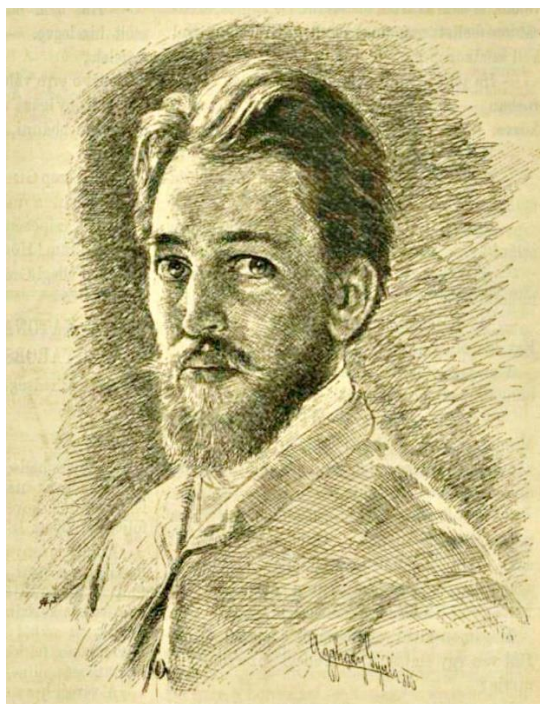
A tárlat szegénysége legpraegnansabban a tájképek feltűnően csekély számában mutatkozik. Nadler Róbert vázlatai az országos kiállításról, bár akad köztük egy-két érdekesebb darab, sokkal practicusabb célokat szolgálnak, hogyses a művészi compositió igényeivel léphetnének a néző elé. Értékesebb dolgokat csakis Ligeti Antal, Spányi Béla és *Aggházy Gyula* ecsetének köszönhetünk. ... *Aggházy Gyula* „Nyárfa erdő”-t festett, s a képén ezuttal a természet közvetlen hatása tükröződik vissza.

**Vasárnapi Újság 1886. november 21. (33. évfolyam 47. szám p. 750. ADT)**

... *Aggházy Gyula* a magyar népelet iránt annyi egészséges vonzalommal viseltető művésze az újabb generációnak, szintén soká habozott, míg átadta magát egészen annak a pályának,



melyet Magyarországon még az ő legfiatalabb éveiben is találóan tartottak eltévesztett pályának, s melynek mindjárt első problémája volt maga a kellő tanulmányok megszerzése, mert ez külföldi uttal, az életfenntartás bizonytalanságával kezdődött. *Aggházy* zenésznek képezte magát, zene-iskolába járt, a nemzeti színház zenekarában működött. Mellesleg rajzolgatott és festegetett. Első tanítója a veterán Ujházy Ferencz volt. Tizennyolcz éves korában, 1869-ben Bécsbe ment a képzőművészeti akadémiára; onnan őt is Münchenbe vitte a fiatal festőink által járt ut. Itt Wagner Sándor hazánkfia oldala mellett, majd Párisban Munkácsy mellett fejlődött tehetsége, mely gyermekkori falusi benyomásait megőrizve, teljes előszeretettel fordult a népelet és a természet felé, s fölváltva festi a falu alakjait, a falu életének jeleneteit és a falusi tájakat. Mint genre- és tájfestő e kettős irányban foglalkoztatja ecsetét folytonosan. Az életnek derült oldala esik az ő hatáskörébe. Kiállításainkon nyolcz éve találkozunk vele. . . .



**Aggházy Gyula: Önarckép (rajz)**  
(Forrás: dka.oszk.hu)

**Vasárnapi Újság 1886. (33. évfolyam 43. szám p. 693. ADT)**

***A Múcsarnokból.***

Az őszi tárlat mostani megnyitó részében a tájképek sora aránylag rövid, de legjobb művészeink képviseli. A derék gárdából ott van Ligeti, Mészöly, Telepy, Spányi, b. Mednyánszky László, s ezen kívül többen, kik nem csak a tájfestést művelik, mint *Aggházy Gyula*, a ki az életképek közt e kiállításon is szembetűnő polczot foglal el. . . .

Magyar Szalon 1886/87. (4. évfolyam 1. szám ADT)

***No ne ízéljen!***

. . . Ezt a jóízű jelenetet festette meg *Aggházy Gyula* a képzőművészeti társulat őszi kiállítására, s ennek a képnek sikerült másolatát mutatjuk be mi mostan olvasóinknak.

Kevés eredetibb, kevés tetszetősebb genre képe van a kiállításnak. *Aggházynak*, ki eddigi műveiben is hivatott ábrázolója volt a magyar nép életének, igen szerencsés ötlete ez az alkotás. A falusi nép típusait látjuk rajta a maguk eredetiségében minden szépítés, minden hazugság nélkül. . . . *Aggházy kitűnő megfigyeléssel vetette őket egymásra*, s ez az oka annak, hogy mindenki érdeklődéssel áll meg a képe előtt. Látjuk, érezzük, hogy a való életet ábrázolja s van ereje ahhoz, hogy híven vissza tudja tükröztetni, a mi abban poetikus, jellemző.

Ezt érezhette maga az uralkodó is, midőn a jubilaris kiállítás megnyitásakor perczekig időzött *Aggházy beszédes képe* előtt. Megnyerte tetszését a jól ellesett pillanat, s az a finom tapintat, melylyel a művész kerülni tudta mindazt, a mi szorosán véve a compositióhoz nem tartozik, a mi felesleges cziczoma.

És a királynak igaza volt.



**Aggházy Gyula: No ne ízéljen!**  
(Forrás: wordpress.com)

Pápai Lapok 1887. május 08. (14. évfolyam 9. szám p. 3. ADT)

***Az első képvásárlók a veszprémi képkiallításán.***

Mindjárt a megnyitás napján négy kép kelt el és pedig Esterházy Móric gróf főispán úr megvette *Aggházy Gyula* „*Esthangulat*” olajfestményét (850 ft) és Brodszky Sándor „*Balaton-Füred és Tihany vidéke*” című képét (300 ft). Esterházy Ferenc gróf úr megvette



8.

*Aggházy „Alkony” képét (500 forint) és Vastagh Géza „Erdőrézlet” című olajfestményét (150 forint). Vivat sequens.*

**Magyarország tiszti cím- és névtára 1888. (7. évfolyam p. 554. ADT)**

***Országos magyar képzőművészeti társulat. (VI. ker., Andrássy út 69. sz.)***

**Igazgatóság: Elnök: gr. Károlyi Tibor. Alelnökök: Harkányi Frigyes, Barabás Miklós. Tagok: Keleti Gusztáv, Aggházy Gyula, Benkő Kálmán, Hauszmann Alajos, dr. Takács Lajos. . . .**

**Magyar Szemle 1893. február 26. (5. évfolyam 9. szám p. 101. ADT)**

***Aggházy Gyula.***

*. . . Aggházy Gyula 1850-ben született Dombóvárott. Először a zenészi pályára lépett és mint ilyen talált alkalmazást a nemzeti színház zenekarában. Azonközben már foglalkozott a festéssel és Ujházy Ferencznél hosszabb ideig csendéletképeket kópiált. Alig husz esztendőskorában Bécsbe került Engeth tanárhoz, a kinél három esztendőt töltött. Majd Münchenbe ment, a hol rövid ideig Wagner tanítványa volt, de nemsokára önálló műtermet nyitott, a melyet azonban súlyos betegség miatt nemsokára felhagyni kényszerült. Orvosainak tanácsára Párisba ment, hol egy esztendőt töltött Munkácsy oldalán, majd visszajövet, ugyancsak egy esztendeig Szolnokon festegetett tájképeket.*

*Egy olaszországi út nagy befolyással volt eddig még meg nem állapodott művészetére, melyből hazaérkezve, az iparművészeti iskolán lett a figurális rajz tanára és a felső tanszak vezetője 1887-ben.*

*Azt a hírnevet, a melyet Aggházy magának kivívott, csaknem kizárólag a magyar népeletből vett jeleneteinek köszönheti. . . .*

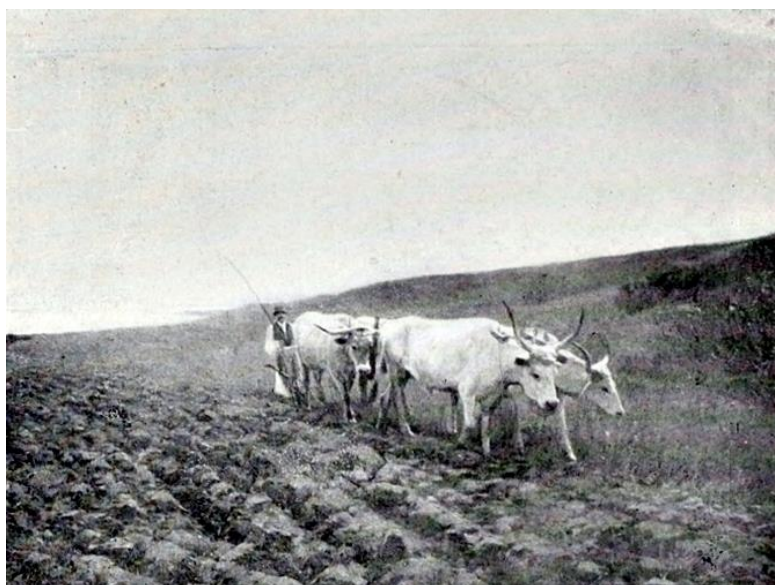
*Joggal hisszük, hogy Aggházy ecsetje alól oly alkotások fognak még kikerülni, - ha megmarad a népelet tárgyai mellett – a melyek néki dicsőséget, nekünk büszkeséget fognak szerezni.*

**Ezredéves Országos Kiállítás 1896. (p. 96. ADT)**

*Aggházy Gyula, született Dombóvárt 1850. A bécsi cs. és kir. képzőműv. akadémián két és fél évig tanult, utóbb a müncheni akadémián Wagner Sándor vezetése alatt egy évig. Ugyanott két évi önálló működése után Párisba tért, hol huzamosabb ideig Munkácsy M. tanácsaival élt. Első ízben 1874-ben állított ki a budapesti orsz. m. képzőműv. társulat tárlatán „Szérűs-kert” és „Mesélő baka”. Ráth-díj 1881. „Tere-fere”. Tárkányi-díj 1885. „Házasságtörő nő” színvázlata. 1885-ben nagy érem az országos kiállításon „Mosónők” című képére. A nemzeti muzeumban „Tere-fere” című képe. Király Ő Felsége magángyűjteményében „Laczikonyha” és „No ne izéljen”. Nagy szárny-oltár Bártfán, a Steidl Imre építész-tanár által restaurált főtemplomban 36 képpel, és pedig Szent-Egyed legendája*

**12 képben, aztán Szent-István, Szent-László, Szent-Imre, Szent-Erzsébet, Szent-Margit stb. magyar szentek. Mint a m. kir. iparművészeti iskolának rendes tanára Budapesten lakik.**

**737 Aggházy Gyula. „No ne izéljen”. Olajf. Király Ő Felségének tulajdona.**



**Aggházy Gyula: Őszi szántás.  
(Forrás: Ezredéves Országos Kiállítás 1896. (p. 894. ADT)**

**Műcsarnok 1900. november 14. (3. évfolyam 27. szám p. 376. ADT)**

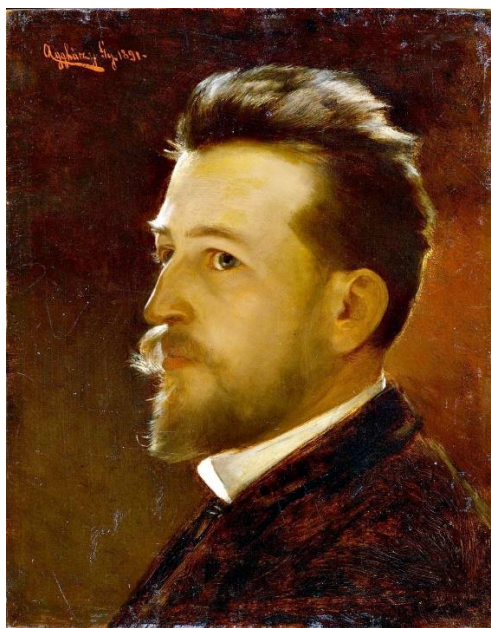
**Az alábbiakban közöljük azoknak a műveknek a lajstromát, amelyek a kiállításon november hó 9-éig elkeltek:**

- 1. Molnár József: „Rebeka a kútnál”. Vevője: Schlauch Lőrinc dr.**
- 2. Aggházy Gyula: „A Balaton tehenekkel”. Vevője: Várady Zsigmond dr. . . .**

**Az Atheaneum magyar közigazgatási kalendárium 1912. (p. 121. ADT)**

**A rajztanárképző főiskolánál: Szinnyi Merse Pál művészeti igazgató. Várdai Szilárd ügyvezető igazgató-tanár. Rendes tanárok: Aggházy Gyula, Bosznay István, . . .**

**Rajztanár vizsgáló bizottság: Bizottsági tagok: Aggházy Gyula, dr. Badics Ferenc kir. tan. főgimn. igazg., Beczur Béla, . . .**



Aggházy Gyula: Önarckép. (festmény)  
(Forrás: Magyar Nemzeti Galéria)

Új Idők 1919. (25. évfolyam 18. szám p. 8. ADT)

Éppen ezen a héten temettünk egy magyar festőt, aki egészen a népszínmű szellemében dolgozott: *Aggházy Gyulát*. Szép szerényen, észrevétlenül távozott körünkől az öreg úr, pedig valamikor ő is sok tapsot kapott a babos kendőért. Ő (s még egy sor festőnk) a Múcsarnokot ugyanazzal a portékával látta el, amelylyel a Népszínház az akkori népszínművek szerzői. Az ő művészete úgy aránylott a grand art-hoz, mint bármely népszínművünk a nagy tragédiákhoz. S az ábrázolás realitása is ép akkora volt képein, mint a népszínműveké a színpadon. Itt is, amott is kissé kikészítetnek hatott, de a közönség jó néven vette ezt is. Sőt megkívánta. A Népszínház parterreje s karzata egyaránt megbotránkozott volna azon, ha Blaháné foltozott, pecsétes viganóban jelenik meg előtte, *Aggházy képein* is kifogásolták volna, ha parasztjait meghatározhatatlan színű gunyában festi, vagy oly alakokat formál belőlük, mint egy Jean Francois Millet. A paraszt csak vasárnapias friss gyolcsban, jól megmosakodva kerülhetett a nyilvánosság elé. És hozzá kellett hangolni az összes kelléket. Mint ahogy a népszínműnek is megvolt a maga szerelmes legénye, leánya, cigánya, kisbírója, a maga kukoricacsutkái, butykosai, bubos kemencéi; az *Aggházy-kor* magyar genrefestőinél is súly esett e szerelményekre. . . .

Új Nemzedék 1920. május 12. (2. évfolyam 113. szám p. 7. ADT)

#### ***Aggházy Gyula emléke.***

A lezajlott rémuralom idejében, 1919. május 23-án *hunyta le a szemét Aggházy Gyula* festőművész, a képzőművészeti főiskola nyugalmazott tanára. Őt is, mint a magyar kultúra több érdemes munkását, akkor minden sajtóhíradás nélkül csak sebtiben értesült jóbarát és

pályatárs kísérhette végső pihenőre. Éppen ezért *Aggházy* családja és művésztársai az idén fogják kegyelettel leróni a gyász adóját.

*Aggházy Gyula* a tolnamegyei Dombóváron született 1850. március 20-án. 1869-ben a bécsi képzőművészeti akadémia növendékeként 2 évig tanult Geigertől, Blaastól, Wurtzingertől, majd 3 évig Münchenben Wágner Sándor volt a mestere. Hazaküldött képeivel nyert ösztöndíjjal 1874-ben Párisba utazott és itt Munkácsy Mihály vezetésével gyarapította tudását. Egy év multán hazajött és hosszabb ideig Szolnokon tanulmányozta a népeletet. Innét küldte kiállításra első, dicsérő kritikával fogadott képét, 1881-ben a „Terepere”-vel megnyerte a Ráth-féle 100 aranyas díjat s e képe ma a szépművészeti muzeumban látható. Néhány képét, köztük a „Lacikonyha”-t, a „No ne izéljen” címűt néhai Ferenc József király vette meg, az 1885-iki országos kiállításon pedig „Mosónők” c. képe nagy érmet nyert.

*Aggházy Gyula festői munkásságát mély tudáson alapuló művészi gond jellemezte. A művészet megbecsüléséből fakadt megilletődéssel és áhítattal foglalta képbe a magyar népelet és szabad természet egyszerű szépségeit. A népléleknek akár ünnepies alkalomkor, akár mindennapos munkavégzésben való megnyilatkozását látjuk visszatükröződni genreképein és a hazai tájék bensőséges hangulattal telített fénye, dallama rezdül tájképein is. Aggházy működése, bár kívülesik a modern művészeti irányokon, egyéniséggel bontakozik ki és maradandó értéket jelent a magyar művészet történetében.*

**Magyarország 1922. március 05. (29. évfolyam 53. szám p. 5. ADT)**

***Aggházy Gyula, Ujházy Ferenc és Róna József a Múcsarnokban.***

*Ujházy Ferenc és Aggházy Gyula a régi festőgárda legérdemesebb, legbecsületesebb tagjai közé tartoztak; a művészet szeretete és tisztelete, alapos és komoly tudás, a magyar föld és magyar haza szeretete jellemezte művészetüket. . . .*

*Aggházy Gyula, aki nagy érdemeket szerzett művészi oktatásunk terén, rendkívül értékes és hivatott uttörője volt nemzeti művészetünknek. Az ábrázolt téma pontos látása, tiszteletre méltó anyagbeli tudás, drámai komponálóképesség és karakterizáló erő jellemzi festményeit. S ma egy-egy képe szinte megfrissülve hat az emberre! Szívesen nézegetjük el a „Lakodalm” jellegzetes figuráit, az „Idill” borongós mesehangulatát, a „Makói fazekas”-t, a Balaton esthajnalos öblét. . . .*

**Korunk 1959. (18. évfolyam 11. szám p. 1615. ADT)**

*. . . Annyi év után is szinte érzem még a nagyszerű élmény izgalmát. Aggházy Gyula tanárunk – jutalmul, mert eléggé jól megrajzoltuk legutóbbi aktunkat – megengedte néhányunknak, hogy a következő héten férfifejet fessünk – színben.*

*A kiválasztottak majdnem mind, a mi táborunkhoz tartoztak. Csakhogy nekünk, a Művészet verebeinek nemigen volt hozzávaló felszerelésünk. Mi bizony hetenként és hitelbe vettük a*

## 12.

legnélkülözhetetlenebb papírt, szemet s néha egy-egy akvarell-színt, de olajfestéshez való felszerelésre honnan tellett volna? Nem tehattünk mást: kölcsönkértük a legnélkülözhetetlenebbeket, s így vártuk nagy izgalommal a hétfői napot.

Hétfőn reggel még tanárunkra sem vártunk, hogy a rajzkorrektúrát megejtse, dir-durral nekiestünk a festésnek, s szinte lihegve a festés okozta gyönyörűségtől, kentük gyorsan a hevenyészett rajzra a ragyogóbbnál ragyogóbb színeket. Kentem én is a kölcsönbe kapott festékeket, mintha egy festékgár örököse volnék.

Egyszer csak betoppant öreg tanárunk, s mintha valamit sejtett volna, egyenesen hozzám lép. Nézi, nézi remekművemet, aztán jóskára megszólal: „Mondja csak micsoda ez . . ? hol lát maga ilyen pirosat a járomcsonton?”

Ezzel kivette remegő kezemből a palettát és az ecseteket, s átfestette az egészet. Csak makogva suttoztam el mentségemet, hogy reggel a modell sietve jött, és a sietségtől piros volt az arca. Az én jó tanárom, mintha nem is figyelt volna reám, s amikor befejezte képem megsemmisítését, átment a mellettem dolgozókhoz, és javított tovább . . . (Csak jó későre tudtam meg, hogy ez az áldott emlékű ember ajánlott harmadéven ösztöndíjra.)



Aggházy Gyula időskori képe.

(Forrás: Tolnai Világlapja 1922. március 22. (22. évf. 12. sz. p. 6. ADT))



13.



**Aggházy Gyula: Terefere.**  
(Forrás: dka.oszk.hu)



**Aggházy Gyula: Dagasztó menyecske.**  
(Forrás: mng.hu)



**Aggházy Gyula: Cséphadarók.**  
(Forrás: tolnaart.hu)

**14.**



**Aggházy Gyula: Fafaragó.  
(Forrás: mutargy.hu)**

**Az összeállítás nagyobb részben az Arcanum Digitális Tudománytár (ADT) oldalain fellelhető anyagokból készült.**

**Hivatkozások a cikkek és írások mellett.**

**Összeállította: Vati László Dombóvár, 2023. május 20.**

**Az összeállítás részben vagy egészben szabadon felhasználható az összeállítóra való hivatkozás után.**